

Mannréttinda-, nýsköpunar- og lýðræðisráð 10. mars 2022: Tillaga mannréttinda-, nýsköpunar- og lýðræðisráðs

Lagt er til að stefna Reykjavíkurborgar verði að tryggja ókyngreind salerni og búningaæðstöðu í byggingum skóla og frístundar sem og annars staðar í húsnæði borgarinnar sem opið er almenningi. Umhverfis- og skipulagssvið skuli fylgja þessari stefnu eftir og gera kröfu um slíka hönnun ef um nýbyggingar er að ræða. Við breytingar á eldra húsnæði þar sem ekki er hægt að koma fyrir ókyngreindri æðstöðu verður að lágmarki að tryggja að salerni fyrir fatlað fólk sé einnig aðgengilegt fyrir öll óháð kyni og merkt í samræmi við það.

Greinagerð

Starfshópur um ókyngreinda æðstöðu í skóla- og frístundahúsnæði Reykjavíkurborgar skilaði skýrslu ásamt forgangsröðuðum tillögum að framkvæmdum haustið 2021. Markmiðið var að í öllu skóla- og frístundahúsnæði verði boðið upp á ókyngreind salerni og búningaæðstöðu, enda er kyngreind æðstaða útilokandi fyrir sum trans börn og ungmenni, þá sérstaklega stálp (kynsegin barn). Könnun og samtal starfshópsins við skólastjórnendur leiddi í ljós að sumir nemendur veigra sér við að nota kyngreinda æðstöðu í skólanum og var heilt yfir ákall eftir einstaklingsbundinni salernisaæðstöðu.

Eitt hlutverka starfshópsins var að gera tillögu um verklag við nýbyggingar til að tryggja að þörfum trans barna og ungmenna væri mætt. Horft var til lagaákvæða, reglugerða og stefnu borgarinnar við undirbúning á slíkri stefnu.

Lög um kynrænt sjálfræði gera einstaklingum kleift að skilgreina sitt eigið kyn út frá sinni kynvitund og breyta opinberri kynskráningu sinni, en í boði eru karlkyn, kvenkyn og kynsegin/annað. Fyrirtæki og opinberar stofnanir skulu gera ráð fyrir kynsegin fólki t.d. í eyðublöðum og annarri skráningu á kyni. Reglugerð um hollustuhætti gerir ekki kröfu um að salerni séu kyngreind fyrir karla og konur nema í þeim tilvikum þar sem skilrúm þeirra ná ekki frá gólf og upp í loft, að öðru leyti mega þau vera ókyngreind. Í 37. gr. reglugerðarinnar um hollustuhætti kemur fram að „þar sem æðstaða er til íþróttaiðkana skal vera fullkomin bað-, búnings- og salernisaæðstaða“. Kyngreining er ekki ávörpuð í greininni. Byggingarreglugerð gerir ekki kröfu um kyngreiningu en hún gerir kröfu um að „Hvert salerni skal vera í læsanlegu, lokuðu rými. Veggir skulu að jafnaði þannig frágengnir að hvorki sé bil við gólf né við frágengið loft rýmisins. Kröfur þessarar greinar eiga einnig við um breytingu á þegar byggðu húsnæði.“

Eins og sjá má styðja lög og reglugerðir við þá stefnu að hafa salerni og búningaæðstöðu í skóla- og frístundahúsnæði ókyngreind. Þá er mikilvægt að unnið sé út frá því að öll salernisaæðstaða sé einstaklingsbundin og ókyngreind til að tryggja að öll börn og ungmenni, óháð kyni, kynvitund eða kyneinkennum geti nýtt sér æðstöðuna sem til staðar er án vandræða.

Stefna um ókyngreinda salernis- og búningaæðstöðu er hér lögð fram til samþykktar enda er mikilvægt að öll svið Reykjavíkurborgar gangi í takt og hafi sömu sýn er kemur að því að útbúa æðstöðu fyrir öll kyn.